

Titel: Guds Uforanderlighed

Citation: "Guds Uforanderlighed", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K13*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2009 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-gu-txr-shoot-k3.pdf> (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K13

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

3. Tilblivelseshistorie

GU blev holdt som prædiken af SK i Citadelskirken i København (i dag Kastelskirken) søndag den 18. maj 1851, men udkom som nævnt først på tryk den 1. sept. 1855.

Prædikenen blev holdt over epistelteksten Jak 1,17-21, en tekst, SK allerede i 1843 havde benyttet til sine opbyggelige taler.* SK hentyder selv hertil i en journaloptegnelse fra maj 1851 (NB24:74), hvor han indledningsvis skriver: »Søndagen d. 18 Mai prædikede jeg i Citadellet. Det var min første, min kjere Text Jacob 1.«.* SK havde efter egen mening prædikedet »taaleligt«, men talte så svagt, at han dårligt kunne høres.*

Kladden til *GU* bærer præg af et stort redigeringsarbejde. Således er den oprindelige indledning blevet slettet (ms. 1.2) og erstattet af en anden på et nyt blad (ms. 1.1), mens den oprindelige slutning på talen er bortklippet og erstattet af et nyt dobbeltblad (se illustration 24). Den oprindelige slutning blev til trods for bortredigeringen ikke kasseret, men overført til journalen NB24, hvor den findes under overskriften »*Guds Trofasthed*«:

Dette var egl. skrevet som Slutning til den Prædiken om Guds Uforanderlighed; men det passer dog bedre til det Thema om Guds Trofasthed.

.... Men har Du nu ogsaa selv erfaret Guds Uforanderlighed, eller er det Dig maaskee som havde Du snarere erfaret det Modsatte? Da Du var Barn, havde Du da ikke en anden Forestilling om Gud end nu som Ældre; er det ikke gaaet Dig med Gud, som det gaaer med et Msk, at Du ved nærmere Forhold finder ham anderledes, en[d] Du havde forestillet Dig, i Aarenes Løb finder ham forandret? Lad os kun tale ret mskligt derom. Der tales stundom saa tilforladeligt om Guds Uforanderlighed, at just Tilforladeligheden er som en Sviig. Thi dette gjælder i alle Forhold: den Uerfarnes Tale har gjerne en mistænkelig Tilforladelighed og Vished, den Erfarnes Tale seer ved første Øiekast mindre tilforladelig ud, men holder dog bedre.

Saa tales der om Guds Uforanderlighed og Trofasthed. At ymte end eet Ord om, at han skulde kunne forandre sig, eller vel endog stundom næsten ville bedrage et Msk.; o, man vilde gyse ved at sige Sligt. Men tag saa Luther, han var dog vel en erfaren Mand! Han siger: skal jeg være bedragen, vil jeg hellere være bedragen af Gud end af Msker. Der er en from Mand, og ikke blot en from Mand men et Blod-Vidne, han siger i en Prædiken: Du bedrog mig o, Gud o: s: v: (det er Savonarola, Citatet findes p.18 i denne Journal).

Og saaledes med ethvert Msk, der i Sandhed indlader sig med Gud; der kommer Øieblikke, hvor han maa sige: Du bedrog mig, o Gud – og han kan ikke strax sige – men til mit eget Bedste, Du bedrog mig, o Gud – men ind i Sandheden.

At Gud maa bruge Bedraget, er ikke fordi han ikke er trofast eller har forandret sig, nei han er evig uforandret opdragende Kjerlighed. Men det ligger i os, at vi saa nødigen ville ud. Vi ville saa gjerne spise Gud af med den Forsikkring, at vi saa gjerne ville erkjende Sandheden, samt at naar vi blot forstode, hvad det Rette er, saa skulle vi nok gjøre det. Dette er Sviig. Derfor maa Gud som enhver Opdrager bruge List.

Og saaledes bedrog Du ogsaa mig o Gud! Du viste mig disse deilige Billeder; Du sagde ikke til mig: tag Du Dig blot iagt, vær Du klog, brug Din Forstand, som jeg da rigeligt har udstyret Dig med, indlad Dig aldrig med Sligt. Nei, Du ligesom vinkede mig. Letsindigt kan jeg ikke sige at jeg fulgte, thi i mit Væsen var tidligt Frygt og Bæven. Saa fulgte jeg. Stundom var det, som skrækkede Du mig tilbage; da opgav jeg Alt. Men der vinkedes atter, og jeg fulgte. O, at være bedragen, det er forfærdeligt; at være bedragen af Gud – frygteligt! Som den Besvimende griber efter Noget at holde sig ved, og naar han ikke finder det, segner: saaledes med den Bedragne. Thi Det der i Mulighed saae saa indbydende ud, som Virkelighed er det saa uhyre afskrækkende. Og dog selv om man var bedragen, der var dog ikke Noget at fortryde; frem for det at være jordisk klog var det dog altid at foretrække at blive bedragen ved at have vovet sig ud for at søge det Evige. O, men Du bedrager kun ind i Sandheden. Ogsaa denne Smerte, at det er som var man bedragen, hører med, inden det Evige naaes. Ak, men snart vil det igjen være fornødent, at Du bedrager mig, thi ellers slumrer jeg ind i verdslig Tryghed.

Dog hvo priser Dig sandest, altsaa bedst: enten Den, som blot raaber paa Din Trofasthed – og maaskee slet Intet siger; eller Den, der siger: Du Trofaste, Du bedrog mig – ind i Sandheden; Du var for kjerlig og trofast til ikke at bedrage mig, saa jeg levede hen i en indbildt Forestilling om Din Trofasthed, men aldrig indlod mig med Dig.*

Optegnelsen er indført, efter at prædikenen var holdt, så det kan ikke afgøres, hvor tæt på afholdelsen af sin prædiken SK besluttede sig for en ny slutning.

Renskriften til bønnen og prædikenen (ms. 3.3) er på bl. [12v] dateret »d. 18 Mai 1851«.* Datoen henviser til den dag, hvor SK holdt prædikenen og ikke til manuskriptets tilblivelse. Denne del af manuskriptet er formodentlig udarbejdet som renskrift til brug for SK i Citadelskirken, mens resten af

manuskriptet kom til senere.

I foråret 1854 planlagde SK en udgivelse af *GU*, og herefter skrev han forordet, dateret »d. 5te Mai 1854«. SK har i kladden (ms. 2) udvidet forordet to gange, hvorefter han har udarbejdet trykmanuskriptet (ms. 3.2). Her lød det i sin første form:

Forord

Denne Tale er holdet i Citadellens Kirke d. 18 Mai 1851. Texten er den første jeg har benyttet; senere er den oftere blevet fremdraget; nu vender jeg atter tilbage til den.

Hvis det var et Menneske tilladt at gjøre Forskjel paa Bibelord, kunde jeg kalde denne Text min første Kjerlighed, til hvilken man jo almindeligviis (»altid«) engang i Tiden vender tilbage; og jeg kunde kalde denne Text min eneste Kjerlighed, til hvilken man atter og atter og atter og »altid« vender tilbage.

d. 5te Mai 1854.

S.K. *

Hvor sent i forløbet SK slettede det sidste afsnit, kan ikke afgøres, men sletningen er indført i kladden, det samme gælder ophævelsen af alinea efter »1851«.–*

Titelbladet (ms. 3.4) er formentlig blevet udformet samtidig med forordet i maj 1854. En lille bemærkning langs højre margin »Kunde dediceres til Fader« angiver, at titelbladet er kommet til før dedikationen (ms. 3.1), der er dateret »i Aug 55«.

SK har altså gjort talen klar til trykning i maj 1854, hvor han formentlig også har indført anvisningerne til sætteren: »Trykkes som 'To Taler ved Altergangen om Fredagen.'« og »Epistelen paa 4de Søndag efter Paaske trykkes som i Alterbogen« i renskriften fra 1851 (jf. ms. 3.3). Alligevel henlagde SK manuskriptet og tog det tilsyneladende først frem i august 1855, hvor dedikationen som nævnt blev skrevet og sendt til sætteren sammen med resten af manuskriptet.